

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2500/2020
25.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Марине Милановић и Добриле Страјина, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Предраг Васовић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Наташа Јовичић, адвокат из ..., ради развода брака и вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 666/19 од 04.12.2019. године, у седници одржаној 25.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 666/19 од 04.12.2019. године.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П2 482/17 од 12.06.2019. године, у првом ставу изреке, разведен је брак странака. У другом ставу изреке, малолетно дете странака ВВ рођен ... године поверен је оцу на самостално вршење родитељског права. У трећем ставу изреке, обавезана је тужилца да, на име доприноса за издржавање малолетног ВВ, плаћа месечно по 12.000,00 динара до десетог у месецу за текући месец почев од 03.04.2017. године па убудуће, док за то постоје законски услови или се одлука не измени и то законском заступнику малолетног детета – оцу. У четвртном ставу изреке, уређен је начин одржавања личних односа малолетног ВВ са мајком тако што ће мајка преузимати и враћати дете испред зграде у којем дете живи са оцем: сваког другог викенда од петка од 16,00 часова до недеље у 18,00 часова; сваког другог уторка и четвртка у периоду од 16,00 часова до 19,00 часова у недељи када се нема викенд виђања; сваког другог државног и верског празника од дана пред празник у 18,00 часова до последњег дана празника у 19,00 часова, с тим што ће се сваке године распоред ротирати, па ће дете провести са мајком Нову 2020. годину, а следећу са оцем; сваког другог рођендана малолетног детета; као и седам дана зими и тридесет дана током лета (о термину ће се родитељи договарати). У петом ставу изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 666/19 од 04.12.2019. године, одбијена је као неоснована жалба тужиље и потврђена првостепена пресуда у другом, трећем и четвртном ставу изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је благовремено изјавила ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду, применом члана 408. Закона о парничном поступку, па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође нису учињене ни битне повреде одредаба парничног поступка, на које се указује у ревизији.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља, рођена ... године и тужени, рођен ... године, закључили су брак 28.07.2013. године, а ... године рођено је заједничко дете странака ВВ. Током брака пореметили су се односи супружника, па је њихова фактичка заједница престала 22.09.2016. године, тако што је тужиља са дететом напустила заједничко домаћинство. У октобру 2016. године је тужиља предала туженом дете, које од тада живи са њим. Тужиља живи у изнајмљеном стану и није у могућности да ради и да се истовремено брине о детету, јер у томе нема помоћ породице. Тужени ради као шанкер у кафићу и живи у породичном стану своје мајке. Према мишљењу органа старатељства, након што је прекинута заједница странака, а уз помоћ мајке и сестре, тужени се организовао да задовољава потребе детета на адекватан начин. Такође је уочена видљива емотивна блискост између мајке и детета. Орган старатељства је више пута давао своје мишљење, односно 28. априла, 8. августа и 28. новембра током 2017. године. Непосредно пре 28. новембра 2017. године, тужиља је са туженим пред органом старатељства постигла нагодбу да се дете повери оцу, али је два дана касније одустала од нагодбе. У марту 2018. године је орган старатељства утврдио да су односи детета са сваким од родитеља остали и даље исти као и у време претходних извештаја. У септембру 2018. године, орган старатељства је констатовао да је дете почело да иде у вртић, да је отац почео да ради у новом ресторану и то у дневној и поподневној смени, а да је тужиља поново променила адресу становања. У том периоду је дете са мајком проводило пар сати радним даном, али је повремено пролазило и више од недељу дана, а да тужиља не дође да преузме дете, а од априла те године није спавало код мајке, осим када се вратило са мора. Према мишљењу органа старатељства од 04.01.2019. године, отац у односу на мајку има развијенији осећај за живот у породици и концепт сталности и одговорности на плану родитељства. Мајка и након коришћења специјализоване подршке саветовалишта за брак и породицу нема усвојен очекивани концепт родитељске одговорности и бриге, као ни увид у потребу за сталност у дечијем животу. Према коначном мишљењу органа старатељства од 31.05.2019. године, отац поседује базичне родитељске капацитете, има услове за бригу и негу детета, има увид у потребе сталности у дечијем животу као услова за развијање осећања стабилности и припадања код детета, разуме значај другог родитеља и спреман је да

подржи све врсте контакта детета и мајке. Мајчин став у погледу будућег уређења живота детета у том тренутку није био познат, јер се није одазвала позиву на разговор, с тим да је са родитељима реализован заједнички договор 22.04.2019. године када је тужиља у једном тренутку прихватила да се дете повери оцу, а потом је овај став изменила. Иако мајка тражи да јој се дете повери, не реализује континуиране, предвидиве и узрасту примерене односе са дететом, на који начин се код детета јавља несигурност што не доприноси успостављању стабилне и предвидиве породичне организације које су примерене дететовим потребама. Интерес детета је да се поступак оконча, а да се након развода брака дете повери оцу на самостално вршење родитељског права, те да се лични односи детета и мајке уреде тако да мајка виђа дете сваког другог викенда почев од петка у 16,00 часова до недеље у 18,00 часова и то првог и трећег викенда у месецу, сваког другог рођендана детета, сваког другог верског и државног празника, тако да се распоред боравка ротира сваке друге године, седам дана у току зимског и тридесет дана у току летњег распуста, с тим што би се родитељи договарали о термину. Мајка би долазила по дете и враћала га на адресу где дете живи са оцем. Орган старатељства је предложио да се овај модел орочи на период од три месеца. Уколико мајка не користи предложени модел уређења личних односа, предложено је да се након истека рока од три месеца, лични односи детета са мајком уреде као контролисани и то једном недељно у трајању од једног часа.

Тужиља је завршила спортску гимназију, ради као фитнес инструктор, због чега у периоду од марта до априла 2016. године два викенда није била у могућности да види дете пошто су њене клијенткиње углавном слободне викендом. Тужиљи новчано помажу баба и деда по оцу који живе у ..., тако што плаћају закупнину за стан. Од децембра 2016. године, она је једно време давала туженом новац на руке и детету куповала гардеробу, а након тога није редовно вршила уплате. Од јануара 2019. године ниједном није извршила уплату, сматрајући да тај новац не иде за дете већ туженом. Од марта 2019. године остварује месечни приход од укупно 600 евра.

Тужени је завршио средњу саобраћајну школу, запослен је у кафићу са фиксном платом од 35.000,00 динара и бакшишом од око 25.000,00 динара, а поред тога зарађује још до 200 евра обављањем посла шанкера по другим кафићима. Тужени са дететом живи у стану своје мајке површине 100 квадратних метара. У истом стану живе и његова мајка, очух, сестра и станарка која такође финансијски доприноси домаћинству.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилан је закључак изражен у побијаној пресуди да је одлука првостепеног суда о поверавању на самостално вршење родитељског права оцу, о начину одржавања личних односа тужиље као мајке и малолетног детета и о доприносу за издржавање донета у свему у складу са законом.

Одредбе члана 77. Породичног закона прописују услове за самостално вршење родитељског права. Одредбом члана 77. став 3. наведеног закона, прописано је да један родитељ врши сам родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона, прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Одредбом члана 270. Породичног закона, прописано је, да је, пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Одредбом члана 272. став 2. истог закона, прописано је да, ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем, доноси суд.

Одредбе члана 61. Породичног закона уређују личне односе детета са родитељем са којим не живи. Одредбом става 1. истог члана, прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Одредбом става 2. овог члана, прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета. Чланом 3. став 1. Конвенције о правима детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приванте институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Ставом 2. истог члана, прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона, којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. По оцени Врховног касационог суда, имајући у виду цитиране одредбе Породичног закона и Конвенције о правима детета, као и утврђено чињенично стање, правилан је закључак нижестепених судова да одржавање личних односа мајке са малолетним дететом у овом моменту треба уредити на начин како је то ближе наведено у првостепеној пресуди. Према околностима конкретног случаја и реалним могућностима, најбољи интерес детета, који подразумева удоваљавање на најбољи могући начин његовим емотивним и развојним потребама је поуздано утврђен у спроведеном судском поступку. Дакле, начин одржавања личних односа је у конкретном случају уређен у складу са реалним могућностима, а при том је цењено и мишљење органа старатељства. Одлука о издржавању донета је правилном применом члана 160. и 162. Породичног закона.

Суд је ценио наводе ревизије, па је нашао да су исти неосновани. Врховни касациони суд сматра да је материјално право правилно примењено, те да су супротни ревизијски наводи неосновани. Према околностима конкретног случаја, најбољи интерес

детета је поуздано утврђен у спроведеном судском поступку. Остали наводи ревизије представљају понављање навода који су истицани у жалби против првостепене пресуде, које је другостепени суд правилно оценио као неосноване и за ту оцену дао јасне и довољне разлоге, које овај суд у свему прихвата.

На основу члана 414. Закона о парничном поступку, донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић